

AXIOLOGIA AUZULUI EMOȚIONAL ÎN CONTEXTUL ȘTIINȚELOR PSIHO-PEDAGOGICE

Natalia CIUBOTARU, lector

Summary

The process of reflection on the condition of human emotional characteristics I-his voice characteristics are one of the promising ways to discover the mechanisms of communication. Perceptions of emotional information as in normal voice and not only are possible because of the emotional hearing (AE). The latter contributes to the perception of speech, which leads to the development of the correct response to emotional information, understanding the true intentions, thoughts and opinions of the speaker, which can contradict his verbal manifestations. The term "emotional hearing" means the ability to determine the emotional state of the speaker or the sound of his voice, the ability to identify emotions in speech and chanting to the person. In terms of theory, this phenomenon is defined as sensory-perceptive system of non-verbal communication, specialized to evaluate adequately the emotional information in audible form.

Emoțiile și sentimentele domină toată viața omului - evidențiind cele mai importante evenimente ale sale. Având un rol imens, emoțiile și sentimentele purg lumea interioară a fiecărei personalitate - și cultura umană în general. Pentru oamenii de știință un interes special prezintă locul emoțiilor în psihicul uman, relația lor cu motivația, procesele cognitive, abilitățile mentale și caracteristicile personale ale omului [1; 2].

Cercetările psihologice au arătat că percepția verbală este în dependență de evoluția individuală și abilitățile umane de a percepe pericolul emoțional. Emoțiile sunt mecanisme filogenetice vechi. Funcționarea și geneza emoțiilor este una dintre cele mai importante probleme filosofice, pedagogice și psihologice. Încă în tratatele filozofice ale lui Democrit, Platon se discută despre importanța sentimentelor în reglarea conduitei și activității umane [3].

În literatura de specialitate, intens sunt studiate problemele de definire și determinare a stării emoționale prin voce. ca urmare a auzului emoțional. Cercetările psihologice ale savanților (Morozov V.I., Pașina A.X., Fetisova E.V. ș.a.) [7] arată că percepția adecvată a stării emoționale a vocii vorbitorului este o componentă importantă a relației omului cu lumea din jur. Prin dezvoltarea percepției și înțelegerii vorbirii altor persoane după voce, la copil se formează capacitatea de empatie, simpatie, afectivitate, și apare o dezvoltare a sensibilității emoționale care favorizează interacțiunea productivă cu societatea.

Procesul de reflecție a stării emoționale umane, particularitățile eu-lui privind caracteristicile vocii sunt una dintre modalitățile promițătoare de a descoperi mecanismele comunicării [10]. Percepțiile informativ ie emoționale după voce, în condiții normale și nu numai, sunt posibile datorită auzului emoțional (AE). Acesta din urmă contribuie la percepția adecvată a exprimării, ce conduce la dezvoltarea răspunsului corect la o informație emoțională, înțelegerea intențiilor adevărate, a gândurilor și opiniilor vorbitorului, care pot contrazice manifestările sale verbale.

Comunicarea reprezintă un anumit tip specific activității umane și poate fi înțeleasă ca o „formă de conștiință... pentru celălalt”. Funcția emoțională aparține funcționalității genetice primare, emoțiile joacă un rol semnificativ în comunicarea umană. În lucrările lui Leontiev A.A. [5; 6] este remarcat faptul că „limbajul - nu este doar o sumă de cuvinte”. Cuvintele reprezintă o formă o expresiei. Ceea ce determină specificul lor (întrebare, exclamare) permite identificarea sunetului,

numit intonația exprimării, care este o fărîmă din sunetul primitiv sau chiar limbajul animalier. Procesul de dezvoltare a capacității de a înțelege și interpreta stările emoționale și apariția reacției emoționale - este procesul interrelațional, deși inițial apare reacția și mai târziu, reflecția.

Yakushin B.V. și Potapova R. C. [12;8], studiind limbajul ca parte componentă a comunicării, compară comunicarea verbală cu o punte, care apare între vorbitor și ascultător, cu ajutorul căruia se exprimă momentan starea emoțională a vorbitorului. Autorii subliniază că în ontogeneză, conexiunea emoțională precede celei raționale, arată la apariția inițială în procesul de evoluție a vocii și afectivității acestuia în comparație cu limbajul. Prin canalul acustic sunt transmise: nu numai informația lingvistică, dar, de asemenea, cea paralingvistică și extralingvistică. Potapova R.C. [8] subliniază despre importanța parametrilor prozodici (pauza, durata (segmentelor și suprasegmentelor), înălțimea tonalității (intonația) și puterea în percepția limbajului. Autoarea a remarcat că contribuția prozodică în comunicarea verbală, cel mai bine, este determinată la nivelul comunicării, pragmaticii și emoțiilor. Multiple cercetări menționează despre cele cinci funcții ale prozodiei: intențiile exprimării vorbitorului, concentrarea atenției la anumite părți de vorbire; diferențierea vorbirii neclare, evidențierea principalelor categorii sintactice și limitele acestora, evidențierea stării emoționale a vorbitorului.

Morozov V.P. [11] menționează că este necesar să se facă o distincție între orientarea expresivității emoționale a vorbitorului către partenerul (partenerii) implicat în comunicare, către subiectul discuției, către sine; ceea ce, desigur, implică efectul psihologic emoțional complet diferit exprimat către comunicant și, în consecință, reacția lui. Percepția informației emoționale depinde de gradul emoțional al vocii și de tipul ei. Studiile au arătat încredere mai mare percepției adecvate a emoțiilor, cum ar fi furia și frica, în comparație cu emoția de bucurie. Din punct de vedere al evoluției istorice, acest lucru poate fi explicat prin importanța socio-biologică mai mare a emoțiilor de furie și frică (ca semnale de pericol și amenințare), comparativ cu emoțiile de bucurie (ca semnal de confort și plăcere). Din punct de vedere acustic, emoțiile de furie și frică sunt mai expresive și rezistente în comparație cu emoțiile de bucurie. Pentru caracterizarea impresivității emoționale, deci a capacității omului de a percepe adecvat informațiile emoționale, a fost definit conceptul de auz emoțional.

Termenul de „auz emoțional” semnifică capacitatea de a determina starea emoțională a vorbitorului prin sunetul vocii sale sau, cum demonstrează Ilin E.P., [4] capacitatea identificării emoțiilor în vorbire și cîntec la persoană. Din punct de vedere teoretic, acest fenomen este definit ca sistem senzorial-perceptiv al comunicării non-verbale, specializat pentru a evalua în mod adecvat informațiile emoționale în formă sonoră. Ca concept științific, termenul de auz emoțional, pentru prima dată, a fost introdus în 1985 [7]. În teorie, auzul emoțional este definit ca sistem senzorial-perceptiv al comunicare non-verbale, destinat pentru a evalua în mod adecvat informațiile emoționale în formă sonoră. Spre deosebire de auzul verbal, centrul căruia este situat în lobul temporal stîng (Aria lui Wernicke), centrul auzului emoțional este situat în regiunea lobului temporal drept. Afectarea acestei zone duce la incapacitatea persoanei de a percepe și recunoaște în mod adecvat melodiile familiare, vocile, tonalitatea emoțională a vorbirii. Morozov V.P. [7] a subliniat origini mai vechi ale vocii emoționale în comunicare, comparativ cu cuvântul. Ilin E. P. [4] și Morozov V.P. indică faptul că, capacitatea auzului emoțional este filogenetic mai veche decît auzul verbal. Ilin subliniază că între auzul emoțional și auzul verbal lipsește o corelație. Prin urmare,

„surditatea emoțională” poate să apară și la persoanele cu percepția bine dezvoltată a comprehensiunii limbajului. Existența acestei capacități ne arată că la subiecții testați, de diferite vârste, sexe și profesii, sunt prezente diferențe semnificative în identificarea corectă a emoțiilor - de la 10 până la 95%. În legătură cu aceasta, accentuează cercetătorul, auzul emoțional a ajuns să fie considerat ca fiind unul dintre criteriile talentului artistic și a început să fie utilizat și la examenele de admitere la conservator. Auzul emoțional (AE) poate fi pasiv (o caracteristică naturală, dependentă de proprietățile creierului) și activ (auzul emoțional îmbunătățindu-se și dezvoltându-se în procesul de învățare).

Morozov V. P. subliniază că odată cu înaintarea în vârstă, capacitățile accesibile ale creierului ce permit perceperea informației emoționale semnificative sunt în creștere. Este cunoscut faptul că un adult cu dezvoltare normală medie posedă AE în volum de 60-70%, pe când „surzii emoționali”, cu 10-20 de puncte mai puțin, pe când la persoanele cu profesii artistice auzul emoțional este supradezvoltat - 90-95% (din 100).

Ilin subliniază două momente importante: auzul emoțional, pe de o parte, depinde de experiența acumulată de persoane în procesul comunicării; pe de altă parte, există persoane care sunt capabile să identifice fără experiență toate cele cinci emoții (tristețe, bucurie, furie, frică,), de aici rezultă că auzul emoțional poate fi înnăscut. AE al ascultătorului contribuie la percepția adecvată a limbajului, conduce la dezvoltarea unui răspuns corect la oricare informație emoțională, înțelegerea adevărată a intențiilor, a gândurilor și opiniei vorbitorului, care pot fi contradictorii cu manifestările sale verbale. Cercetătorii au descoperit că „unii oameni pot mai bine decât alții să comunice atât prin cuvinte, cât și să-și exprime sentimentele doar prin tonalitatea vocii”. Simonov P.V. [9] este de părerea că „percepția coloritului emoțional a vorbirii depinde de caracteristicile personale ale omului și de propria stare emoțională la moment”. Autorul face referințe la cercetările lui Cornev T.V. a fenomenului de „apărare psihologică” în recunoașterea coloritului vocii emoționale, atunci când pacienții în depresie, mai rău stabilesc semnele intonaționale ale indispoziției, decât standardele altor emoții. Există o corelație a auzului emoțional cu caracteristicile emoționale individuale ale persoanei. Așadar, Pașina A.X. a identificat dependența succesului de recunoaștere a trăsăturilor de personalitate percepute ca empatia, nivelul de anxietate, precum și fundalul emoțional, dominant la începutul participării subiectului testat în experiment.

În concluzie: Auzul emoțional, pe parcursul dezvoltării ontogenetice, se formează și se dezvoltă, astfel auzul emoțional este important pentru identificarea stării emoționale a vorbitorului prin sunetul vocii sale. Percepția corectă și înțelegerea vorbirii altor persoane după voce ne permite să dezvoltăm capacitatea de empatie, simpatie, afectivitate. În opinia noastră, nivelul ridicat al auzului emoțional este o condiție necesară pentru succesul de adaptare în societate.

Prin urmare, o persoană cu un nivel ridicat al auzului emoțional, are sensibilitate emoțională mai mare, afectivitate la stările emoționale ale altor persoane sau hipersensibilitate, altfel spus senzitivitate. Retrăirile emoționale, ca stare a subiectului, învecinându-se cu sensibilitatea emoțională, includ în sine nivelul scăzut al manifestărilor afective, adică sentimentele fizice de satisfacție, nemulțumire, asociate cu necesitățile organice. Sensibilitatea emoțională permite identificarea emoțiilor și reacționare empatică la retrăirile emoționale ale altei persoane.

Bibliografie

1. Cojocaru-Borozan, M., Tehnologia dezvoltării culturii emoționale, Chișinău, 2012.

2. Cojocaru-Borozan, M., Teoria culturii emoționale. Studii monografice asupra cadrelor didactice, Chișinău, 2010.
3. Изард, К.Э., Психология эмоций / Перев. с англ., Текст. / К.Э. Изард., СПб., «Питер», 2000.
4. Ильин, Е.П., Эмоции и чувства, Текст/ Е.П., Ильин, СПб.. Питер, 2007.
5. Леонтьев, А.А., Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания, Монография, Текст / А.А., Леонтьев, изд. 2-е, стереотипное, М., Едиториал УРСС, 2003.
6. Леонтьев, А.А., Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии, Избр. психологические труды, Текст / А.А., Леонтьев, М., Московский, психолого-социальный институт, Воронеж, НПО «МОДЭК», 2001.
7. Морозов, В.П., Искусство и наука общения: невербальная коммуникация. Текст.
8. Потапова, Р.К., Речь: коммуникация, информация, кибернетика, Учеб. пос. Текст. / Р.К. Потапова. Изд. 3-е, стереотипное, М., Едиториал УРСС, 2003.
9. Симонов, П. В., Эмоциональный мозг. Монография. Текст. / П.В. Симонов. М., Наука, 1981.
10. Эмоциональный слух как путь компенсации общего недоразвития речи у детей дошкольного возраста. Текст. / И.В., Ковязина, О.К., Агавелян // Сибирский педагогический журнал: научно-практическое издание. 2009, №5, с. 282-290.
11. Эмоциональный слух человека, Текст/ В.П. Морозов // Журнал эволюционной биохимии и физиологии, Том XXI, 1985, №6. с. 568-577.
12. Якушин, Б.В., Гипотезы о происхождении языка. Текст. / Б.В. Якушин, М., «Наука», 1985.